

ผู้เขียนจบการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต (Bachelor of Medicine) จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล พ.ศ. ๒๕๓๕ ไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกาจนสำเร็จ พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้เขียนได้พำนักในมหานครลอนดอนหลายวันก่อนเดินทางไปศึกษาวิชาอายุรศาสตร์เขตร้อนและสุขศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยลิเวอร์พูล ได้พบคุณหมออรรถสิทธิ์ครั้งแรกที่บ้านพักถนนครอมเวลล์ คุณหมอเข้ามาทักทายและบอกว่ากำลังศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยลอนดอน จากนั้นเราได้พบกันอีกที่บ้านพักในมหานครลอนดอน ช่วงที่ผู้เขียนไปศึกษาด้านโรคทรวงอกที่โรงพยาบาลบรมทัน มหาวิทยาลัยลอนดอน เราพักอยู่บ้านเดียวกันอีก ครั้งนี้ได้พบท่านวิกรม เมลาสนนท์ กำลังศึกษาทำปริญญาเอกด้านกฎหมาย ท่านวิกรมชอบคุณหมออรรถสิทธิ์และผู้เขียน ทำอาหารไทยเลี้ยงผู้เขียนกับหมออรรถสิทธิ์บ่อยมาก

คุณหมออรรถสิทธิ์กลับมาเมืองไทยเมื่อจบการศึกษาจากสหรัฐอเมริกา ช่วงแรกท่านไปรับราชการที่คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เราไปมาหาสู่กันบ่อย ก่อนที่คุณหมอย้ายไปทำงานที่คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล คุณหมอแวะไปหาที่ศิริราชหลายครั้ง คุยเรื่องปัญหาเกี่ยวกับการย้ายที่ทำงาน

ช่วงหนึ่งเราไปเป็นกรรมการแพทยสมาคมสมัยศาสตราจารย์ นายแพทย์บุญสม มาร์ตินเป็นนายกสมาคมฯ ผู้เขียนได้รับแต่งตั้งเป็นบรรณาธิการจดหมายเหตุทางแพทย์ของแพทยสมาคม คุณหมอช่วยเป็นบรรณาธิการรอง ช่วงการเป็นบรรณาธิการของผู้เขียนมีเหตุวิกฤติ ๒ ครั้ง ครั้งแรก ผู้เขียนนำบทความของอาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์ (คุณหมอประเวศ วะสี เอาต้นฉบับมาให้) ลงพิมพ์ในจดหมายเหตุของแพทยสมาคม บทความนี้มีข้อความที่กระทบวงการแพทย์ไทย แพทย์อาวุโสหลายท่านโกรธเคืองผู้เขียน ทั้งๆ ที่ผู้เขียนได้แถลงเหตุผลว่าต้องการกีดกันบทความนี้ไม่ให้ไปลงเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์สยามสมัยรายสัปดาห์ดังที่อาจารย์นิธิ ตั้งใจ เพราะไม่ประสงค์ให้คนทั่วไปได้อ่าน อ้างว่า “เมื่อมีผู้มาปรึกษา ก็ให้เขาเข้ามาในบ้าน ไม่ให้

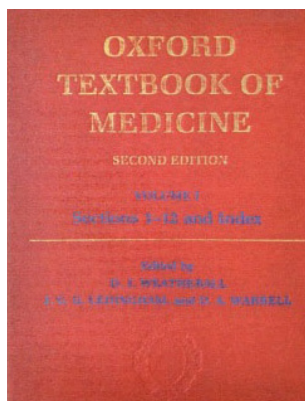
อาลัย คุณหมออรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ “ผู้เกิดมาโชคดี”

สมชัย บวรกิตติ

คนนอกบ้านได้รับฟัง” ครั้งที่สอง ผู้เขียนได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่แพทย์สมาคมฯ ให้ไปชี้แจงการใช้เงินทำจดหมายเหตุฯ ผู้เขียนไม่ได้ไป แต่แจ้งเหตุผลว่าเนื่องจากแพทย์สมาคมฯ ไม่มีเงินอุดหนุนการทำวารสารให้มีคุณภาพ ผู้เขียนจึงไปขอเงินบริจาคจากเพื่อนๆ ที่มีฐานะเหตุที่ผู้เขียนไม่ได้มอบเงินจำนวนนั้นให้สมาคมฯ เพราะถือว่าเป็นเงินส่วนตัว การทำงานของผู้เขียนในยุคนั้นได้ทำให้จดหมายเหตุของแพทย์สมาคมฯ มีคุณภาพเป็นวารสารการแพทย์ฉบับแรกที่ได้รับเข้าทำเนียบอินเด็กซ์ เมดคิส ของสถาบันสุขภาพแห่งชาติสหรัฐฯ คุณหมออรรถสิทธิ์ได้ช่วยชี้แจงให้แพทย์สมาคมฯ เข้าใจ

ผู้เขียนกับคุณหมออรรถสิทธิ์คบหากันด้วยมิตรภาพ ช่วงหนึ่งที่คุณเขียนทำงานคลินิกส่วนตัวช่วงเย็นทำงานถึง ๓ ทุ่มเศษ ได้ไปอาศัยอาหารมื้อค่ำที่บ้านคุณหมอเป็นประจำ เพราะคุณหมอยกยอกด้วย

คุณหมออรรถสิทธิ์ได้สนับสนุนผู้เขียนอีกหลายครั้ง ช่วงที่คุณหมอเป็นคนบดีคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ได้ให้เกียรติผู้เขียนเชิญไปบรรยายที่คณะฯ บ่อย เช่นบรรยายเรื่อง Sarcoidosis: East meets West ที่โรงพยาบาลรามาธิบดี แสดงปาฐกถา “กัลยาณกิติ์ ครั้งที่ ๒” ที่โรงพยาบาลรามาธิบดี มีพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ เป็นองค์ประธาน และอีกครั้งคือสนับสนุนผู้เขียนให้ได้รับเชิญจากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ประเทศสหราชอาณาจักร ส่งนิพนธ์เรื่อง The Pattern of Respiratory Diseases in Southeast Asia ลงพิมพ์ในตำราแพทย์ Oxford Textbook of Medicine. Oxford University Press, 1987: 15:175-7

ตำราแพทย์ฉบับมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ค.ศ. ๑๙๘๗

ช่วงกลางชีวิตของเราทั้งสองคนมีเหตุไร้สาระที่ทำให้หมางเมินกันระยะหนึ่ง แต่เมื่อมาพบกันที่สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน คุณหมอก็กลับมาให้ความสนิทสนมเหมือนเดิม คุณหมอบ่นกับผู้เขียนว่าได้เห็นการทำงานของผู้เขียนแล้ว เสียใจที่ไม่ได้ชวนไปทำงานร่วมกันในสมัยที่คุณหมอเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

ชีวิตที่ราชบัณฑิตยสถาน เราสนิทกันมาก ช่วงที่คุณหมอเป็นนายกราชบัณฑิตยสถาน ทุกมื้ออาหารกลางวันคุณหมोजะชวนให้เข้าไปคุยในห้อง ช่วงนั้นคุณหมอดำเนินการให้ผู้เขียนเป็นบรรณาธิการวารสารราชบัณฑิตยสถาน เพื่อปรับปรุงคุณภาพ และแต่งตั้งผู้เขียนให้เป็นประธานกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์แพทยศาสตร์ และประธานกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์สิ่งแวดล้อมที่พิมพ์เผยแพร่แล้วเมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๕

พจนานุกรมศัพท์สิ่งแวดล้อม

เมื่อคุณหมออรรถสิทธิ์หมดวาระนายภคแล้ว ก่อนการประชุมสำนักวิทยาศาสตร์ทุกครั้ง คุณหมोजะรับผู้เขียนไปกินอาหารกลางวันที่โรงแรมพรินเซสส์ ถนนหลานหลวง คุณหมออรรถสิทธิ์เป็นผู้จ่ายค่าอาหารทุกครั้ง ไม่ยอมให้ผลัดกันจ่าย คุณหมोजะว่าเขามีรายได้มากกว่าผู้เขียน

คุณหมออรรถสิทธิ์มีบทความวิชาการลงพิมพ์ในวารสารวิชาการร่วมกับผู้เขียนหลายเรื่อง ขอนำบางเรื่องเท่าที่ค้นหาได้มาแสดงเป็นตัวอย่าง

Natural hot springs: A dilemma. Intern Med J Thai 2004; 20: 157-8.

Obesity is not a disease. Intern Med J Thai 2014; 20: 163-4.

ภาวะวิกฤตสิ่งแวดล้อม. ใน: เอี่ยมพร มัชฌิมวงศ์ นรัตพล เจริญพันธุ์ สมชัย บวรกิตติ. สิ่งแวดล้อมปริทรรศน์ ๒๕๖๓ หน้า ๖๒-๖๕.

โคโรนาไวรัส-๒๐๑๙ ขึ้นสมอง. วารสารประสาทวิทยาศาสตร์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒๕๖๔; ๑๕: ๖๙-๗๑.

คุณหมอรอดสิทธิ์ เขียนบทความให้หนังสือ ๙๐+ ของผม มีใจความท่อนหนึ่งที่ผมชื่นใจมากและขอบพระคุณ

“ผลงาน เกียรติคุณและชื่อเสียงในฐานะแพทย์ นักวิจัยของอาจารย์สมชัยนั้นเป็นที่ทราบกันดีในวงการแพทย์ไทยและต่างประเทศ ซึ่งผมไม่ต้องกล่าวเพิ่มเติม สิ่งที่ผมประทับใจในตัวอาจารย์มากก็คือความรักวิชาการ ความขยันและความมุ่งมั่น โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย เมื่อหนุ่มๆ เป็นเช่นไร ขณะนี้อาจารย์มีอายุมากก็ยิ่งเหมือนเดิม”

หนังสือผู้เขียนอายุ ๙๐+ ปี

ภาพเพื่อนเก่าพบกันวันบำราศนราดูร

สุดท้ายของบทความความอาลัยคุณหมออรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะเป็นข้อมูลความเกี่ยวข้องระหว่างตระกูลเวชชาชีวะของคุณหมออรรถสิทธิ์กับตระกูลวัฒนาวงศ์ของ มารดาผู้เขียน เท่าที่ผู้เขียนจำได้

คุณแม่ทองหล่อ วัฒนาวงศ์ เล่าว่าต้นตระกูลเวชชาชีวะของคุณหมออรรถสิทธิ์และต้นตระกูลวัฒนาวงศ์ของ ฝ่ายมารดาผู้เขียน เป็นจีนเวียดนามจากนครเว้ บรรพบุรุษของสองตระกูลอพยพจากประเทศเวียดนามมา ประเทศไทยไปตั้งรกรากที่จังหวัดจันทบุรีในช่วงที่ฝรั่งเศส กำลังรุกรานประเทศไทย และได้เข้ายึดครองบางพื้นที่ คุณกั้งบิดาของมารดาผู้เขียนไปเริ่มรกรากที่ตำบลบางกะจะและแต่งงานกับหญิงไทยแท้ (คุณยายของผู้เขียน) ท่านเป็นคนจีนระดับหัวหน้าคนจีนที่รวมตัวต่อต้าน ฝรั่งเศส ในสมัยนั้นเรียกว่าคนกลุ่มนี้ว่าอั้งยี่ สมัยเด็ก ผู้เขียนแอบหนีบอวูธโบราณที่ซุกอยู่ในบ้านคุณกั้ง จำนวนมากออกมาเล่นบ่อยๆ

ตระกูลวัฒนาวงศ์ของคุณแม่ของผู้เขียนไปเกี่ยวข้องกับตระกูลเวชชาชีวะอย่างไรนั้น ผู้เขียนไม่ทราบ รายละเอียด เท่าที่ได้ฟังเรื่องเล่าจากคุณแม่ของผู้เขียนว่า สมัยนั้นคุณพ่อคุณหมออรรถสิทธิ์อยู่ในตัวเมืองที่จันทบุรี (คุณแม่ของผู้เขียนเรียกท่านว่าคุณอาหรือคุณน้าฮกหยู จำไม่ได้) มีเรื่องชวนหัวเล่ากันว่าในช่วงพบปะสังสรรค์ ครั้งหนึ่ง คุณพ่อของคุณหมออรรถสิทธิ์ได้ถามคุณพ่อของผู้เขียนว่าไปรู้จักสนิทชิดเชื้อกับสมาชิกท่านหนึ่งในวงอาหารที่เป็นคุณหลวงได้อย่างไร คุณพ่อของผู้เขียนตอบว่า **“พ่อตาเป็นพี่ชายแม่ยายอ้ว”**

เมื่อครอบครัวผู้เขียนย้ายมาทำการค้าในกรุงเทพฯ บริเวณท่าหน้าราชวงศ์ มีคุณหมออรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ แพทย์ทหารเรือที่เป็นคุณอาของคุณหมออรรถสิทธิ์ มาเยี่ยมเยียนครอบครัวผู้เขียนบ่อย คุณแม่ผู้เขียนเรียก

คุณหมอว่าคุณน้าหรือคุณอาจำไม่ได้ คุณหมออรรถสิทธิ์ ท่านมีอายุสั้นไม่เห็นผมรุ่นเหลนเป็นหมอ

มีอีกเรื่องที่น่าได้ติดตาม คือสมัยที่ผู้เขียนเป็นนักเรียนมัธยมโรงเรียนมัธยมวัดสามจีน ยังนั่งกางเกงขาชั้น เย็นวันหนึ่งคุณแม่มารับตอนเลิกเรียนพาไปงานศพคุณ กังฮกเซ็ง (มารดาผู้เขียนเรียก) ที่เป็นคุณปู่ของคุณหมออรรถสิทธิ์

ช่วงที่ผู้เขียนเรียนที่เมืองลิเวอร์พูล ได้พบคุณเสรี เวชชาชีวะบุตรชายคุณพระบาราศนราดูล พี่ชายของคุณพ่อคุณหมออรรถสิทธิ์ คุณเสรีเรียนที่เมืองแมนเชสเตอร์ ใกล้ลิเวอร์พูล คุณเสรีแวะมาเมืองลิเวอร์พูลบ่อยเกือบ ทุกสุดสัปดาห์ เพราะท่านชอบก๋วยเตี๋ยวเนื้อที่ลิเวอร์พูล (ชามใหญ่มาก) คุณเสรีเรียกผู้เขียนว่าพี่อั้งยี่เป็นพี่น้องกัน ผู้เขียนไม่ได้ซักถามรายละเอียด จนกระทั่งเมื่อผู้เขียน กลับมาประเทศไทยจึงได้ทราบว่าคุณตาคุณปู่ของคุณแม่ชื่อสมจิตต์ วัฒนาวงศ์ เป็นบุตรชายของปู่ผู้เขียนพี่ชาย มารดาผู้เขียน ท่านไปบ้านคุณพระบาราศนราดูลเป็นประจำ แต่ผู้เขียนไม่ได้ติดตามว่าคุณสมจิตต์ไปนับญาติกับท่านอย่างไร เพียงทราบว่าคุณพระบาราศฯท่านเป็นเจ้าของภาพแต่งงานและเป็นเจ้าภาพอุปสมบทให้คุณสมจิตร์ ผู้เขียนพลาดโอกาสไปเคารพรู้จักคุณพระบาราศฯ เพราะคุณเสรี เวชชาชีวะซึ่งเสียชีวิตไปก่อน

เรื่องสุดท้ายที่เป็นบทบาททำนองญาติระหว่างคุณหมออรรถสิทธิ์กับผู้เขียน คือคุณหมออรรถสิทธิ์เป็น เจ้าแก้วไปสู้อุปสรรคสุดใจกรมแพทย์ทหารเรือให้ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ ลูกชายของผู้เขียน และคุณอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ บุตรชายคุณหมอ อดีตนายกรัฐมนตรียของ ประเทศไทยได้กรุณาเป็นพิธีกรกิตติมศักดิ์กล่าวงาน แต่งที่โรงแรมโพธิ์ชนัน ราชดำริ เป็นงานข้างที่ลูกสะใภ้ เป็นผู้จัดการ

ภาพวันสู่ขอที่บ้านฝ่ายหญิง

ภาพคืนวันงานแต่งที่โรงแรมโฟร์ซีซั่น ราชดำริ คุณอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเป็นผู้กล่าวนำพิธี

เรื่องราวของผู้เขียนที่เกี่ยวกับคุณหมออรรถสิทธิ์ยังมีอีกมาก แต่จะยืดยาวไม่เหมาะกับหนังสืออาลัย จึงขอ

ยุติแต่เพียงนี้ ได้แต่หวังว่าผู้เขียนและคุณหมออรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะจะได้เป็นเพื่อนกันอีกในภพหน้า